

V Bruseli 14. októbra 2025
(OR. en)

13990/25

POLCOM 298
COMER 135
FDI 54
COMPET 1011
IND 428

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	14. októbra 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 632 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Piata výročná správa o preverovaní priamych zahraničných investícií do Únie

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 632 final.

Príloha: COM(2025) 632 final

V Bruseli 14. 10. 2025
COM(2025) 632 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Piata výročná správa o preverovaní priamych zahraničných investícií do Únie

{SWD(2025) 296 final}

ÚVOD

Táto správa je piatou výročnou správou Európskej komisie o uplatňovaní nariadenia EÚ o preverovaní priamych zahraničných investícií (ďalej len „nariadenie o preverovaní PZI“ alebo „nariadenie“).

Správa sa týka roku 2024 a transparentne sa v nej ozrejmuje fungovanie preverovania priamych zahraničných investícií (ďalej aj „PZI“) v EÚ a vývoj prebiehajúci v oblasti vnútroštátnych mechanizmov preverovania. Pomáha plniť povinnosť EÚ zodpovedať sa v oblasti, v ktorej je transparentnosť jednotlivých transakcií nemožná a nevhodná vzhľadom na dotknuté bezpečnostné záujmy.

Správa vychádza z informácií, ktoré poskytlo 27 členských štátov, ako aj z iných zdrojov, pričom pozostáva zo štyroch kapitol:

- kapitola 1 sa týka trendov a údajov v oblasti PZI smerujúcich do EÚ,
- kapitola 2 sa venuje legislatívnemu vývoju v členských štátoch,
- kapitola 3 sa zaoberá preverovacími činnosťami vykonávaných členskými štátmi v súvislosti s PZI,
- kapitola 4 je zameraná na mechanizmus spolupráce EÚ pri preverovaní PZI.

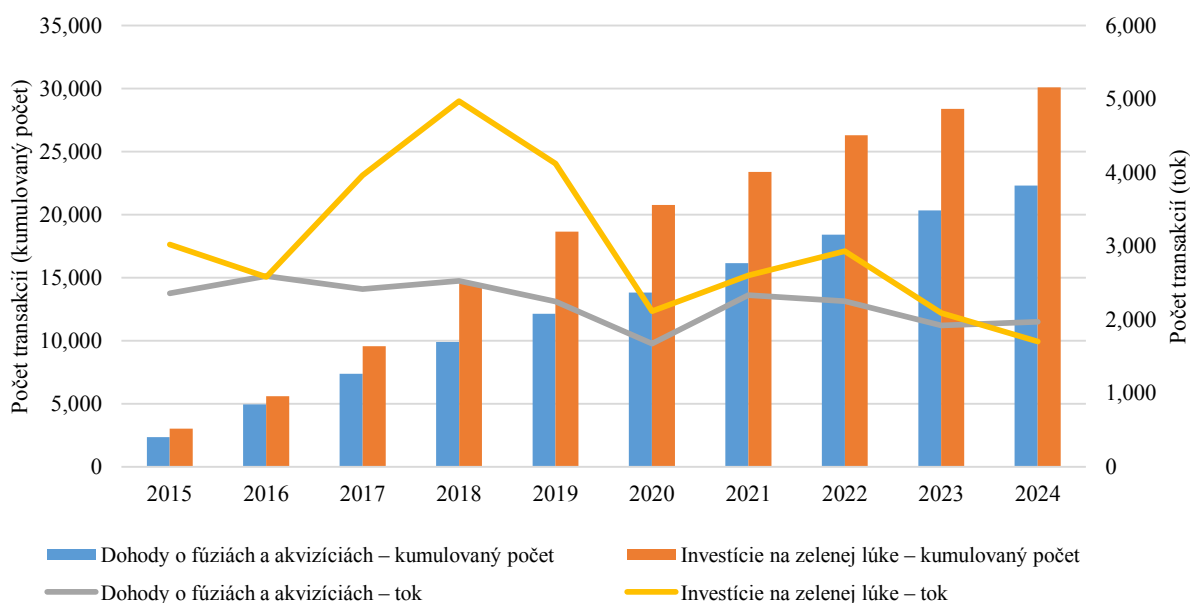
Táto výročná správa je dôležitým nástrojom pre strategické kontroly obchodu a investícií, ktoré majú zaistiť bezpečnosť v EÚ.

KAPITOLA 1 – PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE DO EURÓPSKEJ ÚNIE

1. Všeobecné trendy

Objem PZI¹ sa v rokoch 2023 až 2024 zvýšil o 7,5 %. Konkrétnejšie, zahraničné fúzie a akvizície zaznamenali ročný kumulatívny nárast o 10 % (z 20 329 na 22 302) a zahraničné investície na zelenej lúke o 6,0 % (z 28 405 na 30 108) (graf 1, stĺpce). Tento nárast je v súlade s trendmi pozorovanými od roku 2015, pričom objem PZI do EÚ27 sa počas tohto 10-ročného obdobia neustále zvyšuje v priemere o takmer 5 250 PZI ročne. Ak sa pozrieme na tento trend podľa druhu PZI, do EÚ27 v rokoch 2015 až 2024 každoročne smerovalo v priemere 2 230 zahraničných fúzií a akvizícií a 3 011 zahraničných investícií na zelenej lúke. Tieto pozitívne kumulatívne trendy potvrdzujú otvorenosť členských štátov EÚ voči zahraničným investíciám a zdôrazňujú ich prítlačivosť pre medzinárodných investorov.

Graf1: Ročné stavy a toky PZI do EÚ27 za roky 2015 – 2024 (počet obchodov a projektov)

Zdroj: vypracovalo JRC na základe údajov Bureau van Dijk, ktoré boli extrahované 26. marca 2025 z Orbis M&A a Orbis Crossborder Investment. Údaje za rok 2015 zodpovedajú tokom PZI v roku 2015, zatiaľ čo údaje v stĺpci za nasledujúce roky zodpovedajú kumulovanému súčtu ročných tokov.

Celkový prílev priamych zahraničných investícií (graf 1, riadky) zaznamenal v posledných dvoch rokoch klesajúci trend, pričom od roku 2022 do roku 2023 klesol o 23 % a v rokoch 2023 až 2024 o 8,4 %. Pri pohľade na počet PZI, fúzie a akvizície, ako aj investície na zelenej lúke však reagovali odlišne. Konkrétne, tok zahraničných fúzií a akvizícií, ktoré v roku 2021

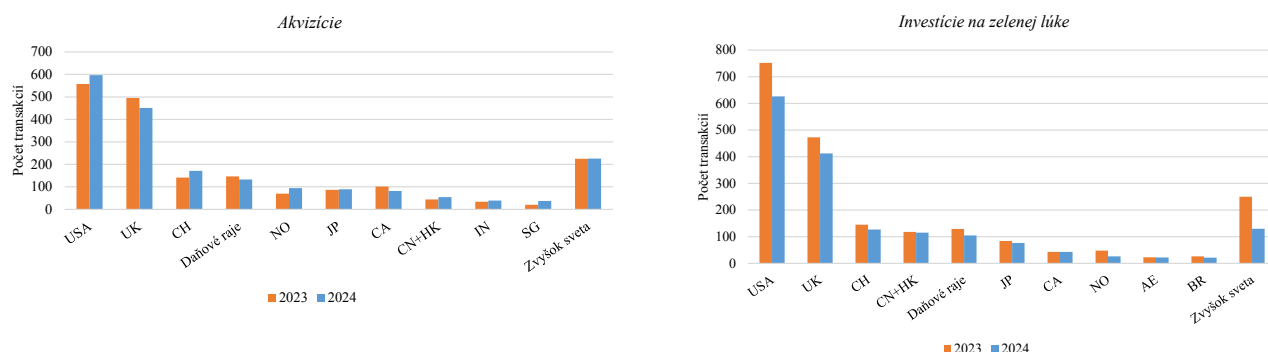
¹ Tok priamych zahraničných investícií možno rozdeliť na investície na zelenej lúke a fúzie a akvizície. Medzinárodné investície na zelenej lúke zvyčajne zahŕňajú založenie novej spoločnosti alebo zriadenie určitých zariadení v zahraničí, kým medzinárodné fúzie a akvizície predstavujú prevod vlastníctva už existujúcich aktív súvisiacich s určitou hospodárskou činnosťou na zahraničného majiteľa. Fúzie a akvizície sú zahrnuté, ak znamenajú akvizície majetkových účastí nad 10 % kapitálu podniku EÚ27.

zaznamenali výrazné oživenie, klesol v roku 2022 o 3,6 % a v roku 2023 o 15 %, pričom sa následne v roku 2024 zvýšil o 2,7 %. Na druhej strane toky investícií na zelenej lúke zaznamenali v roku 2021 nárast o 23 % a v roku 2022 o 13 %. Po tomto pozitívnom trende však nasledovali dva po sebe nasledujúce roky poklesu (29 % v roku 2023 a 19 % v roku 2024). Klesajúci medziročný trend tokov PZI zaznamenaný v roku 2023 a čiastočne v roku 2024 (v prípade investícií na zelenej lúke) by sa mohol pripísať pokračujúcej a pretrvávajúcej neistote² ovplyvňujúcej hospodárstvo EÚ a vnímanie rizika zo strany investorov.

2. Hlavné krajiny pôvodu zahraničných investorov

Z porovnania medzi dohodami o zahraničných fúziách a akvizíciách v rokoch 2023 a 2024 podľa jurisdikcie pôvodu (graf 2, vľavo) vyplýva celkový nárast v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 vo všetkých hlavných jurisdikciách s výnimkou Spojeného kráľovstva, daňových rajov a Kanady. Naproti tomu pokles celového počtu investícií na zelenej lúke zaznamenaný v roku 2024 odrážal zníženie počtu projektov zo všetkých jurisdikcií s výnimkou Kanady, kde počet zostal nezmenený (graf 2, vpravo).

Graf2: Počet akvizícií majetkových účastí (vľavo) a investícií na zelenej lúke (vpravo) do EÚ v rokoch 2023 a 2024 podľa zahraničnej jurisdikcie (desať najväčších investorov)*

Zdroj: vypracovalo JRC na základe údajov Bureau van Dijk, ktoré boli extrahované 26. marca 2025 z Orbis M&A a Orbis Crossborder Investment. Daňové rajy: daňové rajy³. Zvyšok sveta: zvyšok sveta.

USA boli v roku 2024 naďalej najväčším zahraničným investorom do EÚ s 30 % všetkých akvizícií (597 obchodov) a 37 % investícií na zelenej lúke (626 projektov). Zatiaľ čo dohody o fúziách a akvizíciách s pôvodom v USA sa v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 zvýšili o 7 %, investície na zelenej lúke zaznamenali v roku 2024 druhý po sebe nasledujúci ročný pokles o 17 %.

² Útočná vojna Ruska proti Ukrajine vstúpila vo februári 2025 do štvrtého roka trvania. Ďalšie geopolitické napätia, ako je rozšírenie a prehĺbenie konfliktu na Blízkom východe alebo hrozba eskalácie globálneho obchodného napätia, boli takisto zdrojom rizika v roku 2024.

³ Hlavné daňové rajy podľa počtu transakcií v roku 2024 sú (v abecednom poradí): Bermudy, Britské Panenské ostrovy, Kajmanie ostrovy, Lichtenštajnsko a Monako. Kompletný zoznam daňových rajov sa uvádza napríklad v pracovnom dokumente útvarov Komisie nadväzujúcom na oznámenie Komisie „Vítame priame zahraničné investície, no chránime si základné záujmy“ [SWD(2019) 108 final, 13. marec 2019].

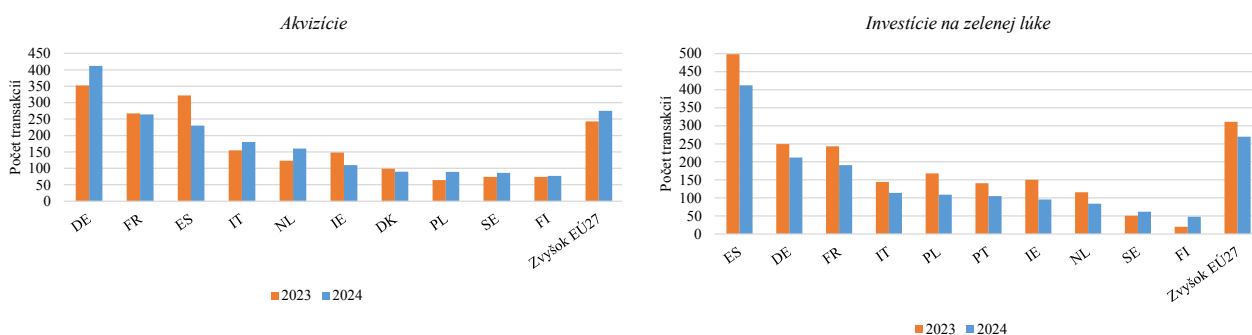
Na investorov zo Spojeného kráľovstva pripadalo 23 % všetkých akvizícií v roku 2024 (451 obchodov) a 24 % (412 projektov) investícií na zelenej lúke smerujúcich do EÚ27, takže v poradí najväčších zahraničných jurisdikcií bolo Spojené kráľovstvo na druhom mieste. V tomto prípade sa v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 znížil počet dohôd o fúziách a akvizíciách o 8,9 % aj investícií na zelenej lúke o 13 %. Daňové raje zaznamenali v rokoch 2023 až 2024 negatívny trend v prípade dohôd o fúziách a akvizíciách, keď poklesli o 8,9 %, a Kanada zaznamenala zníženie o 19 %. Jurisdikciami s najväčším ročným nárastom zahraničných dohôd o fúziách a akvizíciách v roku 2024 boli Singapur (85 %), po ktorom nasledovalo Nórsko (34 %). A napokon, počet dohôd o fúziách a akvizíciách s pôvodom v Číne a Hongkongu sa v roku 2024 medziročne zvýšil o 23 %, a to po medziročnom poklese o 20 % pozorovanom v roku 2023.

V prípade investícií na zelenej lúke sa počet PZI zo všetkých 10 hlavných jurisdikcií pôvodu s výnimkou Kanady v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023 znížil, pričom ročný pokles sa pohybuje od 46 % v prípade Nórska do 2,5 % v prípade Číny a Hongkongu.

3. Hlavné destinácie EÚ pre zahraničné akvizície

Počet dohôd o fúziách a akvizíciách do EÚ bol nerovnomerne rozdelený medzi cieľové členské štáty (graf 3, vľavo). Väčšina krajín si v roku 2024 pripísala viac obchodov ako v roku 2023, s výnimkou Francúzska, Španielska, Írska a Dánska, ktoré si pripísali menej obchodov. Naproti tomu počet zahraničných investícií na zelenej lúke do EÚ (graf 3, vpravo) mal v roku 2024 odlišný trend, pričom len dve krajiny (Švédsko a Fínsko) zaznamenali v porovnaní s rokom 2023 nárast.

Graf3: Počet akvizícií majetkových účastí (vľavo) a investícií na zelenej lúke (vpravo) v rokoch 2023 a 2024 podľa cieľového členského štátu (desať najväčších príjemcov v EÚ27)

Zdroj: vypracovalo JRC na základe údajov Bureau van Dijk, ktoré boli extrahované 26. marca 2025 z Orbis M&A a Orbis Crossborder Investment. Zvyšok EÚ27 znamená „ostatné krajiny EÚ27“.

Hlavnými destináciami zahraničných dohôd o fúziách a akvizíciách boli v roku 2024 Nemecko a Francúzsko, pričom na Nemecko pripadlo 21 % (412 obchodov) a Francúzsko 13 % (264 obchodov) z celkového objemu obchodov. Ich medziročné trendy v roku 2024 sa však lišili, keď sa zvýšil počet obchodov v Nemecku (17 %) a vo Francúzsku sa znížil (pokles o 1,1 %). Napriek tomuto miernemu poklesu Francúzsko predbehlo Španielsko ako príjemcu PZI a v roku 2024 sa umiestnilo na druhom mieste. Španielsko zaujalo v roku 2024 tretie miesto s 12 % podielom

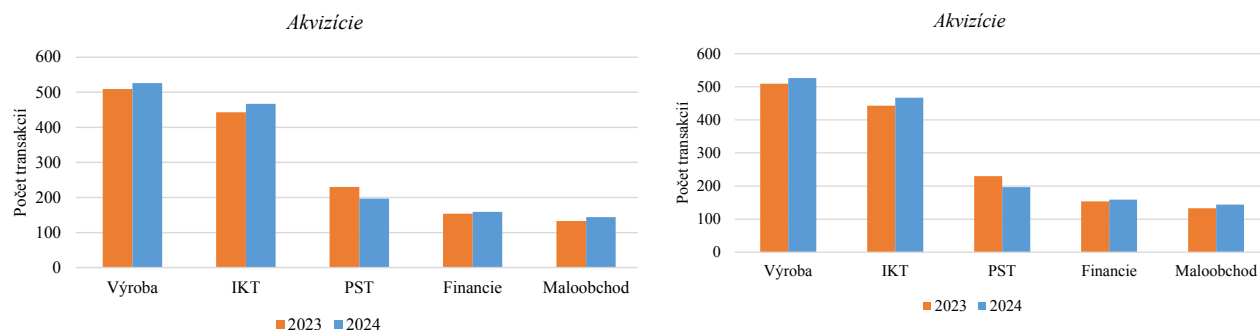
(230 obchodov). Okrem Francúzska a Španielska si dva ďalšie členské štáty, Írsko (pokles o 26 %) a Dánsko (pokles o 9,1 %), pripísali v roku 2024 menej zahraničných dohôd o fúziách a akvizíciách ako v roku 2023. V roku 2024 zaznamenalo najväčší nárast činností v oblasti fúzií a akvizícií Poľsko (39 %), po ktorom nasledovalo Holandsko (30 %).

Dvoma najväčšími príjemcami zahraničných investícií na zelenej lúke boli v roku 2024 Španielsko a Nemecko, kam smerovalo 24 % (412 transakcií) a 12 % (212 transakcií) všetkých projektov. Za nimi tesne nasledovalo Francúzsko (11 % všetkých projektov, 191 transakcií). Medziročné zníženie počtu projektov zaznamenali najmä Írsko (pokles o 36 %) a Poľsko (pokles o 35 %), zatiaľ čo dva členské štáty, Švédsko (22 %) a Fínsko (140 %), zaregistrovali medziročné zvýšenie počtu pripísaných zahraničných projektov na zelenej lúke.

4. Informácie týkajúce sa jednotlivých sektorov

V roku 2024 zaznamenalo medziročný nárast zahraničných dohôd o fúziách a akvizíciách v porovnaní s rokom 2023 takmer všetkých päť najväčších kategórií sektorov⁴ s výnimkou obchodov v oblasti odborných, vedeckých a technických činností (graf 4, vľavo). Naopak, počet zahraničných obchodov na zelenej lúke sa v roku 2024 zvýšil len v jednej z piatich najväčších kategórií sektorov (ubytovanie) (graf 4, vpravo).

Graf4: Počet majetkových účastí (vľavo) a investícií na zelenej lúke (vpravo) v rokoch 2023 a 2024 podľa sektorov na základe klasifikácie NACE Rev. 2 (päť najväčších kategórií)

Zdroj: vypracovalo JRC na základe údajov Bureau van Dijk, ktoré boli extrahované 26. marca 2025 z Orbis M&A a Orbis Crossborder Investment. PST (professional, scientific and technical) znamená odborné, vedecké a technické činnosti (NACE Rev. 2, oddiel M) a zahŕňa zariadenia na výskum a vývoj. IKT znamená informačné a komunikačné technológie (NACE Rev. 2, oddiel J). Výroba zodpovedá NACE Rev. 2, oddiel C. Financie zodpovedajú NACE Rev. 2, oddiel K („Finančné a poisťovacie činnosti“). Maloobchod zodpovedá NACE Rev. 2 oddiel G („Veľkoobchod a maloobchod“). Ubytovanie zodpovedá NACE Rev. 2 oddiel I („Ubytovacie a stravovacie služby“).

V roku 2024 zostala výroba hlavným sektorom obchodnej činnosti s podielom 27 % zahraničných dohôd o fúziách a akvizíciách (526 transakcií). Informačné a komunikačné technológie (IKT) si udržali druhé miesto s podielom 24 % (467 transakcií). Oba sektory zaznamenali nárast obchodnej činnosti, pričom výroba sa v porovnaní s rokom 2023 zvýšila v roku 2024 o 3,3 % a IKT o 5,4 %. Odborné, vedecké a technické činnosti, pri ktorých sa v roku

⁴Používané označenie kategórií vychádza z klasifikácie ekonomických činností NACE Rev. 2, pozri: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nace-rev2>.

2024 v porovnaní s rokom 2023 počet obchodov znížil o 14 %, sa umiestnili na treťom mieste s podielom 10 %, po ktorých nasledovali financie (8,1 %) a maloobchod (7,3 %).

Pokiaľ ide o investície na zelenej lúke, takmer tretinu (31 %) zahraničných projektov (523 transakcií) v roku 2024 predstavovali činnosti súvisiace s maloobchodom. Odborné, vedecké a technické činnosti boli v roku 2024 druhým najväčším sektorom s podielom 15 %. V roku 2024 sa výroba s podielom 13 % stala tretím najväčším sektorom v prípade investícií na zelenej lúke, zatiaľ čo sektor IKT s podielom 10 % sa umiestnil na štvrtom mieste. Najväčší medziročný pokles zaznamenali investície na zelenej lúke v sektore IKT, kde počet projektov v roku 2024 klesol o 27 %, a v maloobchode s poklesom o 21 %. Ubytovanie bolo jediným sektorom z piatich najväčších sektorov, ktorý v tom istom období zaznamenal nárast počtu projektov (1,2 %).

5. Závery

EÚ27 zaznamenala v rokoch 2015 až 2024 stabilný nárast objemu PZI, pričom ich ročný priemer predstavuje 5 250 PZI. V posledných rokoch však došlo k spomaleniu prílevu PZI s ročným poklesom v rokoch 2023 (23 %) a 2024 (8,4 %). Zníženie prílevu v roku 2024 bolo spôsobené poklesom zahraničných investícií na zelenej lúke (19 %), pričom fúzie a akvizície zaznamenali medziročné oživenie (2,7 %).

V roku 2024 sa USA a Spojené kráľovstvo boli najväčšími zahraničnými investormi. USA boli na prvom mieste s podielom 30 % všetkých fúzií a akvizícií, ako aj 37 % investícií na zelenej lúke, po ktorých tesne nasledovalo Spojené kráľovstvo s 23 % fúzií a akvizícií a 24 % investícií na zelenej lúke. Pokiaľ ide o členské štáty, kam smerujú PZI, Nemecko bolo uprednostňovanou destináciou v prípade fúzií a akvizícií (podiel 21 %), zatiaľ čo najviac investícií na zelenej lúke si pripísalo Španielska (24 %). A napokon, pokiaľ ide o sektorové rozdelenie, výroba (27 %) bola hlavným sektorom obchodnej činnosti v oblasti fúzií a akvizícií, zatiaľ čo maloobchod (31 %) stál na čele investičných činností na zelenej lúke.

Ročný pokles projektov na zelenej lúke v roku 2024 ovplyvnil takmer všetky jurisdikcie pôvodu, cieľové členské štáty a sektory. Zdá sa, že celkové mierne ročné zlepšenie v oblasti fúzií a akvizícií pozorované v roku 2024 je nerovnomernejšie rozložené medzi jurisdikciami pôvodu, destináciami a sektormi.

KAPITOLA 2 – LEGISLATÍVNY VÝVOJ V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH V ROKU 2024

1. Nariadenie EÚ o preverovaní PZI a mechanizmy preverovania PZI zavedené členskými štátmi EÚ

Európska komisia v priebehu roka 2024 ďalej nabádala všetky členské štáty, aby prijali a vykonávali vnútroštátne mechanizmy preverovania PZI s cieľom zabezpečiť, aby mala Komisia aj všetky členské štáty vhodné nástroje na identifikáciu a riešenie rizík v oblasti bezpečnosti a verejného poriadku v súvislosti s PZI.

Komisia takisto podporovala zosúladenie vnútroštátnych mechanizmov a postupov preverovania PZI. Členským štátom pomohla formou technických a politických usmernení, stretnutí a výmeny informácií, najmä pokiaľ ide o najlepšie postupy. Stále však existujú výrazné rozdiely medzi vnútroštátnymi mechanizmami preverovania, najmä: i) pokiaľ ide o to, čo predstavuje formálne preverovanie PZI (ktorým sa aktivuje oznámenie PZI do mechanizmu spolupráce); ii) týkajúce sa lehôt vo vnútroštátnych postupoch preverovania; iii) v súvislosti so sektorovým pokrytím vnútroštátnych mechanizmov preverovania a iv) v oblasti požiadaviek na účastníkov transakcií týkajúce sa oznamovania vnútroštátnym orgánom. Riešenie týchto rozdielov bolo jedným z dôvodov legislatívneho návrhu Komisie z januára 2024 na revíziu mechanizmu spolupráce, ktorý v súčasnosti dokončujú Rada a Európsky parlament.

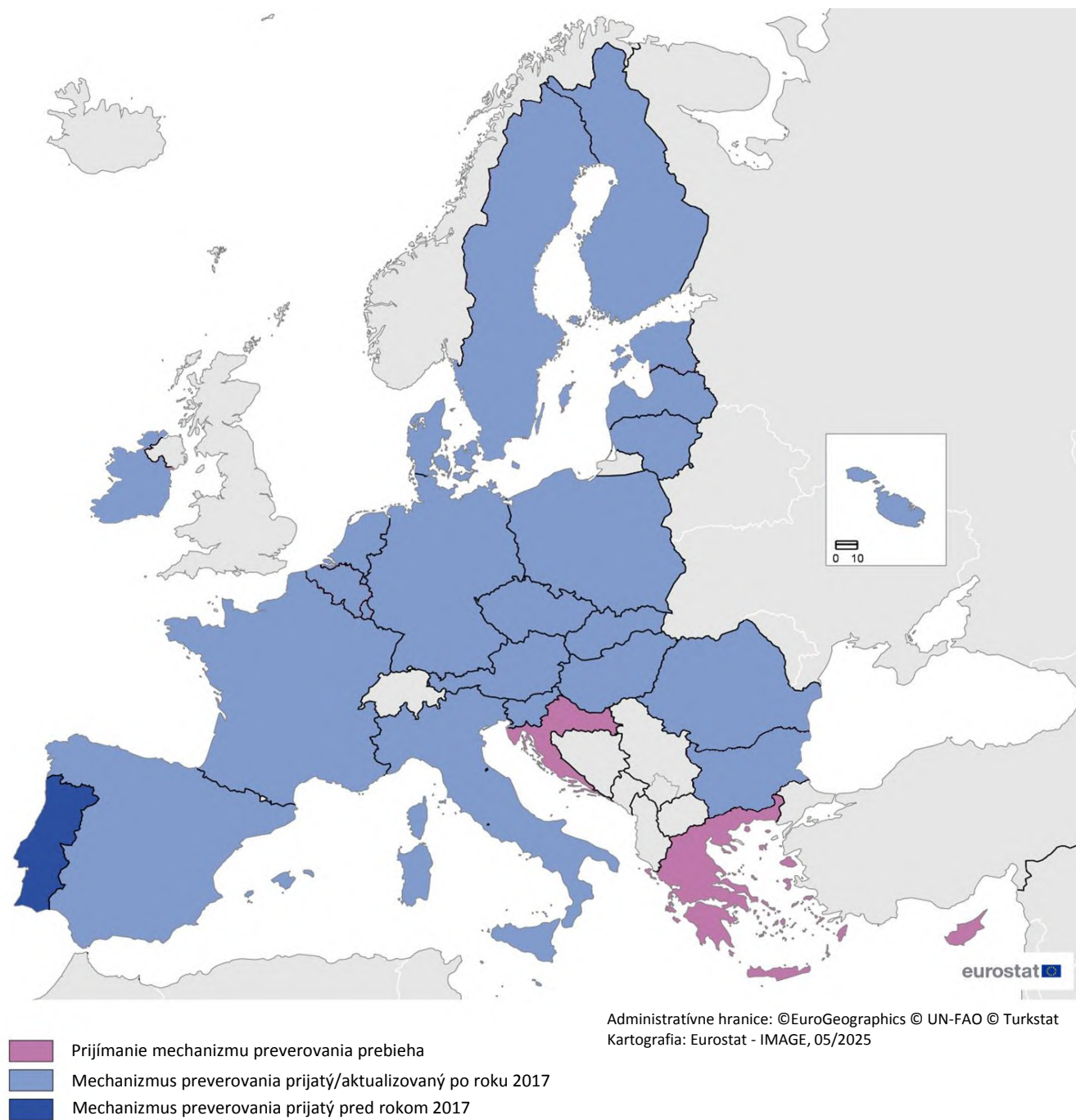
2. Prehľad mechanizmov preverovania PZI členských štátov a legislatívny vývoj

Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a neistoty týkajúce sa geopolitického vývoja ešte viac upriamili pozornosť na potrebu zabezpečiť kritické (vyspelé) technológie a infraštruktúru. V dôsledku toho niektoré členské štáty bez mechanizmov preverovania iniciovali ďalšie kroky na prijatie vnútroštátnych mechanizmov preverovania alebo na aktualizáciu a rozšírenie existujúcich mechanizmov v reakcii na meniace sa okolnosti.

V roku 2024 sa tri členské štáty zapojili do činností s cieľom prijať mechanizmus preverovania, v dvoch členských štátoch začali nedávno prijaté mechanizmy preverovania PZI fungovať a 10 členských štátov zaviedlo zmeny svojich existujúcich právnych predpisov o preverovaní.

Do konca roka 2024 malo právne predpisy o preverovaní PZI zavedených 24 členských štátov EÚ.

Na nasledujúcom grafe je prehľad aktuálneho legislatívneho stavu v členských štátoch EÚ v roku 2024.

V nasledujúcej tabuľke je prehľad aktuálneho legislatívneho stavu a vývoja vo všetkých členských štátoch EÚ k 31. decembru 2024⁵.

Zavedený vnútroštátny mechanizmus preverovania PZI (žiadne legislatívne zmeny)	Rakúsko, Belgicko, Estónsko, Fínsko, Nemecko, Taliansko, Lotyšsko, Luxembursko, Malta, Portugalsko, Slovinsko, Španielsko
Zmena existujúceho mechanizmu	Česko, Dánsko, Francúzsko, Maďarsko, Litva, Holandsko, Poľsko, Rumunsko, Švédsko, Slovensko
Nadobudnutie účinnosti nového vnútroštátneho mechanizmu preverovania PZI	Bulharsko, Írsko
Prebiehajúci konzultačný alebo legislatívny postup, ktorý má viesť k prijatiu nového mechanizmu	Chorvátsko, Cyprus a Grécko.

Nadobudnutie účinnosti nových vnútroštátnych mechanizmov preverovania PZI

V Bulharsku bol vnútroštátny mechanizmus preverovania, ktorý bol v parlamente navrhnutý v roku 2023, prijatý 22. februára 2024, uverejnený 8. marca 2024 a začne fungovať vtedy, keď sa prijmú potrebné vykonávacie nariadenia⁶. V Írsku sa 6. januára 2025 začal uplatňovať zákon o preverovaní transakcií s tretími krajinami, ktorý bol prijatý v októbri 2023.

Prebiehajúci konzultačný alebo legislatívny postup, ktorý má viesť k prijatiu nového mechanizmu

K 31. decembru 2024 Cyprus nezaviedol vnútroštátny mechanizmus preverovania PZI. Návrh zákona bol Snemovni reprezentantov predložený v marci 2024. Po niekoľkých zmenách bol návrh zákona začiatkom roka 2025 opätovne predložený Právnej kancelárii Cyperskej republiky na právne preverovanie. Znenie sa niekedy opäť predloží Snemovni reprezentantov na prijatie.

V Chorvátsku bola v októbri 2023 vytvorená pracovná skupina, aby vypracovala legislatívny návrh na zriadenie mechanizmu preverovania PZI. K 31. decembru 2024 proces vypracovania návrhu stále prebiehal.

⁵Podrobnejšie informácie sú uvedené v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

⁶ K 16. júnu 2025 ešte neboli prijaté príslušné vykonávacie nariadenia pre bulharský mechanizmus preverovania.

V Grécku ministerstvo zahraničných vecí dokončilo prípravu právnych predpisov na zriadenie vnútroštátneho mechanizmu preverovania.

Aktualizácie existujúcich mechanizmov preverovania PZI

V Česku sa začali prípravné práce na zmenu všeobecného mechanizmu preverovania PZI (zákon č. 34/2021 Z. z.), ako aj sektorového mechanizmu preverovania podľa energetického zákona (zákon č. 458/2000 Z. z.). Cieľom zmien všeobecného mechanizmu preverovania PZI je prepojiť preverovanie investícií s prešetrovaním zahraničných subvencií a zaviesť nové pravidlá komunikácie s určitými zahraničnými investormi.

Dánsko zmenilo svoj mechanizmus preverovania PZI zákonom č. 674 z 11. júna 2024, ktorým sa zaviedla možnosť skoršieho preverovania osobitných finančných dohôd týkajúcich sa verejných súťaží v oblasti veternej energie na mori alebo iných veľkých verejných projektov v oblasti energetiky. Toto nové ustanovenie nadobudlo účinnosť 1. júla 2024.

Revidovaný zoznam výskumných a vývojových činností v oblasti kritických technológií, na ktoré sa vzťahuje mechanizmus preverovania investícií, nadobudol vo Francúzsku účinnosť v roku 2024 po prijatí administratívneho aktu 28. decembra 2023. Revidovaný zoznam teraz obsahuje fotoniku a nový opis čistej energie.

V Maďarsku dva súbory zmien právnych predpisov o preverovaní PZI umožnili transponovať do vnútroštátneho práva určité ustanovenia smernice (EÚ) 2022/2555 o kybernetickej bezpečnosti a smernice (EÚ) 2022/2557 o odolnosti kritických subjektov.

Litva aktualizovala dva zoznamy relevantné pre činnosti preverovania PZI: i) zoznam vybavenia a aktív dôležitých pre národnú bezpečnosť v júli a októbri 2024 a ii) zoznam hospodárskych činností, ktoré sa 13. novembra 2024 považovali za strategicky dôležité pre národnú bezpečnosť. Rozsah podsektorov sa rozšíril na kryptomeny a tokeny naviazané na aktíva.

Holandsko prijalo 1. januára 2024 vykonávacie nariadenie o veternej energii na mori. Nariadenie umožňuje preverovanie účastníkov verejných súťaží na veterné parky na mori a prevod kontroly pred uvedením veterného parku do prevádzky.

V Poľsku sa nariadením Rady ministrov z 18. decembra 2024 zmenil zoznam chránených subjektov (spoločností, ktoré držia aktíva v oblasti kritickej infraštruktúry alebo pôsobia v strategických sektoroch) a príslušných orgánov, ktoré nad nimi vykonávajú dohľad.

V Rumunsku sa prijatím mimoriadneho nariadenia č. 152/2024 objasnil pojem „investor z Európskej únie“ a zaviedli sa nové ustanovenia o zákonných lehotách. Sekretariát komisie pre PZI bol okrem toho umiestnený pod priamu podriadenosť predsedu komisie pre PZI namiesto predsedu orgánu na ochranu hospodárskej súťaže.

Švédsko 1. októbra 2024 rozšírilo zoznam „základných služieb“, na ktoré sa vzťahuje zákon o preverovaní PZI (2023:560), na nové činnosti. Najvýznamnejšou zmenou je, že sa doplnilo

niekoľko činností, ktoré si vyžadujú ochranu a ktoré sa týkajú životne dôležitých spoločenských funkcií v oblasti informácií a komunikácie.

Prijatie zákona č. 367/2024 Z. z. o kritickej infraštruktúre a o zmene a doplnení niektorých zákonov viedlo na Slovensku k obmedzenej zmene týkajúcej sa prístupu k informáciám o činnostiach preverovania PZI.

Podrobnejšie informácie o legislatívnom vývoji mechanizmov členských štátov týkajúcich sa preverovania možno nájsť v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie. Aktualizovaný zoznam vnútroštátnych mechanizmov preverovania je k dispozícii na webovom sídle Európskej komisie⁷.

⁷ Zoznam mechanizmov preverovania oznámených členskými štátmi (z 8. januára 2025) je k dispozícii na adrese: <https://circabc.europa.eu/rest/download/7e72cdb4-65d4-4eb1-910b-bed119c45d47>.

KAPITOLA 3 – ČINNOSTI ČLENSKÝCH ŠTÁTOV ZAMERANÉ NA PREVEROVANIE PZI

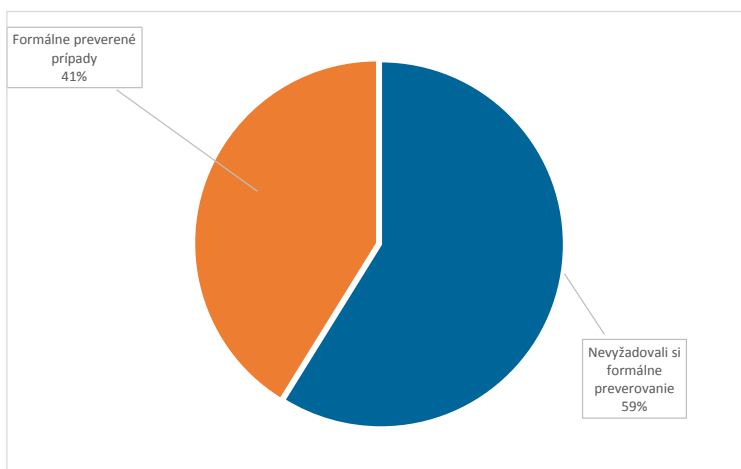
Nariadením o preverovaní PZI sa stanovuje rámec pre členské štáty EÚ s cieľom preskúmať PZI na svojom území z hľadiska bezpečnosti a verejného poriadku a prijať opatrenia na riešenie konkrétnych rizík. Rozhodnutie o preverení konkrétnej PZI zostáva vo výlučnej zodpovednosti členského štátu, v ktorom sa investícia uskutočňuje. Nariadením sa takisto vytvoril mechanizmus spolupráce medzi Komisiou a preverovacími orgánmi členských štátov, pokiaľ ide o preverovanie rizík jednotlivých transakcií PZI. Tento mechanizmus umožňuje výmenu informácií, vďaka ktorej Komisia aj ďalšie členské štáty môžu označovať možné riziká pre ďalšie členské štáty alebo programy na úrovni EÚ v oblasti bezpečnosti alebo verejného poriadku vyplývajúce z PZI. To umožňuje posudzovať a zmierňovať tieto riziká. Zatiaľ čo mechanizmus spolupráce pomáha členskému štátu, v ktorom sa investícia uskutočňuje, pri posudzovaní a zmierňovaní rizík v oblasti bezpečnosti alebo verejného poriadku, tento členský štát rozhodne, ktoré investície budú predmetom preverovania, schvaľovania, na ktoré sa budú vzťahovať podmienky alebo ktoré budú blokované.

V tejto kapitole sa uvádzajú súhrnné informácie o vnútroštátnych preverovacích činnostiach vykonaných v roku 2024 získané z výročných správ členských štátov Komisii podľa článku 5 nariadenia. Celkovo členské štáty so zavedenými vnútroštátnymi mechanizmami preverovania vybavili celkovo 3 136 žiadostí o povolenie a prípadov, ktoré iniciovali samotné orgány (prípady *ex officio*)⁸, čo predstavuje nárast z 1 808 v roku 2023 a 1 444 v roku 2022. 41 % z nich bolo formálne preverených a približne 59 % sa považovalo za neoprávnené alebo si nevyžadovalo formálne preverovanie (graf 5)⁹.

⁸ Členské štáty majú rôzne postupy preverovania, ktoré sa líšia rozsahom, krokmi procesu, kontrolami oprávnenosti *ex ante* alebo *ex post*, lehotami na preverovanie atď., ktoré sú všetky zohľadnené pri nahlasovaní prípadov. Určité členské štáty napríklad vyhlasujú prípady za neoprávnené pred uskutočnením formálneho postupu preverovania, zatiaľ čo iné členské štáty najprv vykonávajú formálne preverenie investícií a až potom príslušné prípady vyhlasujú za neoprávnené. Grafy a čísla uvedené v tejto kapitole majú preto za cieľ znázorniť priemerný priebeh preverovacích činností členských štátov v roku nahlasovania a sú založené na údajoch nahlásených v správach členských štátov.

⁹ Treba poznamenať, že nahlasované údaje sú výrazne ovplyvnené tým, že Švédsko nahlásilo veľmi vysoký počet prípadov v prvom celom roku fungovania svojho mechanizmu preverovania PZI, čo výrazne prekračuje ročný počet prípadov nahlásených ktorýmkoľvek iným členským štátom. Ak by Švédsko bolo vylúčené z výpočtu, podiel formálne preverených prípadov by bol 67 % a podiel prípadov, ktoré si nevyžadovali formálne preverovanie, 33 %.

Graf 5 – Činnosti členských štátov zamerané na preverovanie PZI

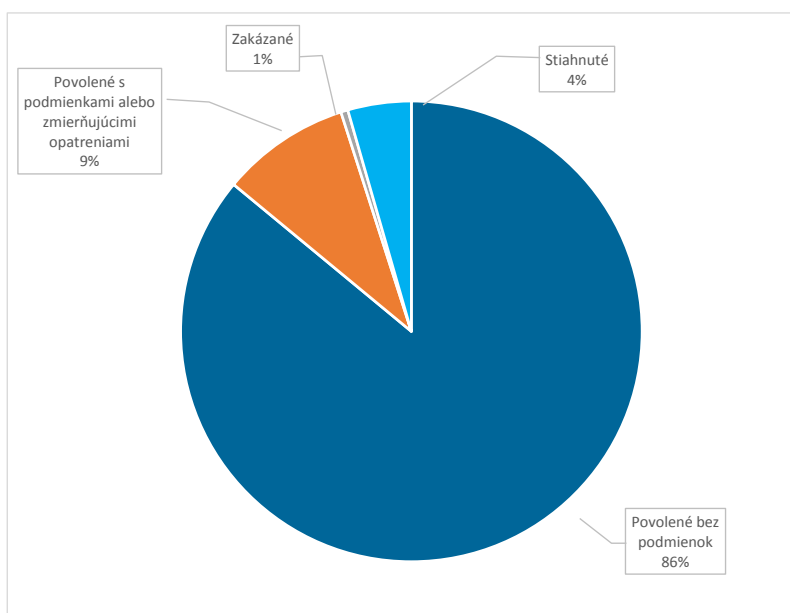
Zdroj: správy členských štátov.

Spomedzi formálne preverených PZI v roku 2024, v prípade ktorých členské štáty oznámili rozhodnutie, bola jednoznačná väčšina (86 %) povolená bez podmienok (graf 6). To znamená, že investícia bola schválená bez toho, aby sa od investora vyžadovalo akékoľvek dodatočné opatrenie. V porovnaní s predchádzajúcim rokom členské štáty povolili mierne vyšší percentuálny podiel formálne preverených PZI bez podmienok (v roku 2023 to bolo 85 %).

Zároveň v prípade 9 % rozhodnutí došlo k schváleniu so stanovením podmienok, resp. zmierňujúcich opatrení, čo je o niečo nižšie ako 10 % v roku 2023. V týchto prípadoch vnútroštátne orgány zodpovedné za preverovanie PZI pred schválením PZI žiadali určité opatrenia, ubezpečenia a záväzky investorov.

Vnútroštátne orgány s konečnou platnosťou zablokovali investície v 1 % všetkých rozhodnutých prípadov (rovnako ako v predchádzajúcich rokoch). A napokon, 4 % podaní účastníci konania stiahli pred prijatím formálneho rozhodnutia.

Graf 6 – Oznámené rozhodnutia o prípadoch PZI

Zdroj: správy členských štátov Komisii.

Závery o činnostiach členských štátov zameraných na preverovanie PZI

- Podiel formálne preverených PZI na všetkých žiadostiach o povolenie, ktoré investori/strany transakcie predložili vnútroštátnym orgánom zodpovedným za preverovanie PZI alebo ktoré vnútroštátne orgány preskúmali z vlastnej iniciatívy, predstavoval 41 %. Tento vývoj výrazne ovplyvňuje Švédsko, ktoré za rok nahlasovania uviedlo veľmi vysoký počet prípadov PZI.
- Väčšina preverených PZI bola povolená bez akýchkoľvek podmienok (86 %), čo je o niečo viac ako v roku 2023 (85 %). Z toho vyplýva, že preverovanie PZI v členských štátoch EÚ nevedie k reštriktívnejšiemu investičnému prostrediu, ale zabezpečuje väčšiu informovanosť členských štátov a Komisie o potenciálnych rizikách PZI v oblasti bezpečnosti alebo verejného poriadku.
- Pokiaľ ide o povolenia s podmienkami, podiel prípadov, v ktorých boli uložené zmierňujúce opatrenia (9 %), je mierne nižší ako v roku 2023 (10 %).
- Podiel PZI zablokovaných členskými štátmi zostal približne na úrovni 1 %, čo zodpovedá priemeru v posledných rokoch.
- Tieto čísla celkovo poukazujú na stabilný trend, ktorý potvrdzuje, že EÚ zostala otvorená zahraničným investíciám a členské štáty blokujú len tie PZI, ktoré veľmi vážne ohrozujú bezpečnosť alebo verejný poriadok.

KAPITOLA 4 – MECHANIZMUS SPOLUPRÁCE EÚ PRI PREVEROVANÍ PRIAMÝCH ZAHRANIČNÝCH INVESTÍCIÍ

1. Oznámenia podľa nariadenia o preverovaní PZI

1.1 Prehľad činnosti v roku 2024

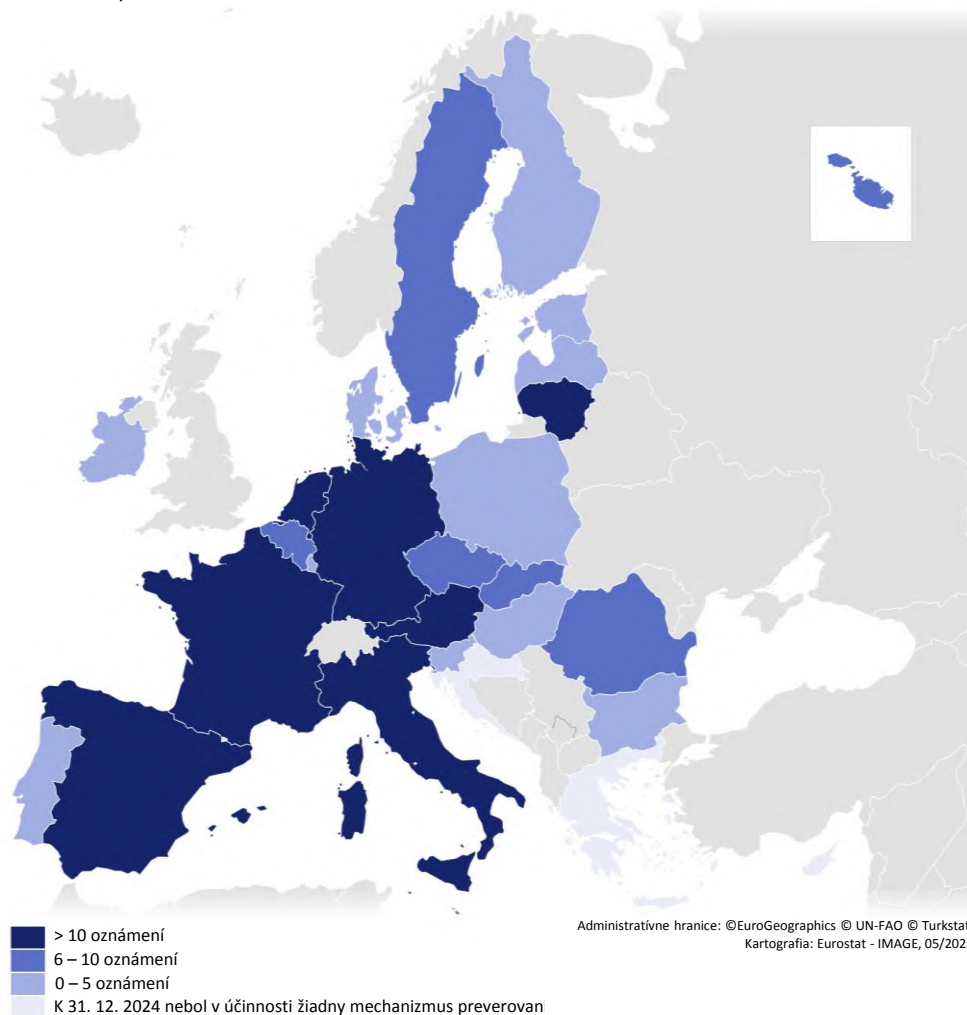
V roku 2024 predložilo 21 členských štátov spolu 477 oznámení podľa článku 6 nariadenia o preverovaní PZI, pričom v roku 2023 to bolo 488 oznámení od 18 členských štátov¹⁰. 76 % oznámení zodpovedalo štyrom členským štátom (Španielsko, Rakúsko, Taliansko, Francúzsko) a 84 % týchto oznámení zodpovedalo siedmim členským štátom (Španielsko, Rakúsko, Taliansko, Francúzsko, Nemecko, Holandsko a Litva)¹¹. Oznámené transakcie sa značne líšili, a to aj pokiaľ ide o rozsah sektorov, hodnotu transakcie, pôvod konečných investorov a ďalšie parametre.

¹⁰ Pozri [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2024\)464&lang=sk](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)464&lang=sk).

¹¹ V roku 2023 bol tento podiel 69 % a 85 %.

Oznámenia do mechanizmu spolupráce EÚ pri preverovaní

Kalendárny rok 2024

Zdroj: správy členských štátov.

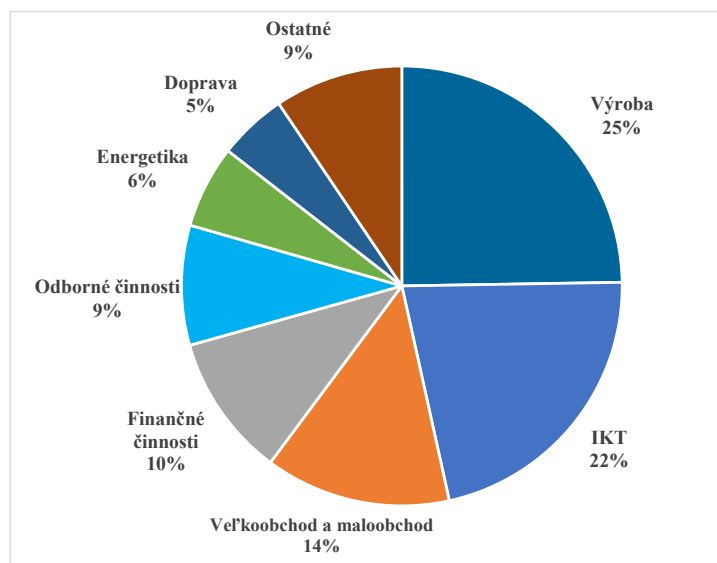
Na uvedenej mape je zobrazený počet PZI, ktoré členské štáty oznámili iným členským štátom a Komisii prostredníctvom mechanizmu spolupráce EÚ pri preverovaní PZI. V roku 2024 spomedzi 21 členských štátov so zavedeným vnútroštátnym mechanizmom preverovania predložilo sedem členských štátov viac ako 10 oznámení, šesť predložilo 6 – 10 oznámení a osem predložilo menej ako päť oznámení.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo v roku 2024 k poklesu počtu oznámení o 2 %, zo 488 na 477. Okrem tohto nízkeho poklesu sa počet oznámení v posledných rokoch neustále zvyšuje. V roku 2021 bolo nahlásených 414 oznámení, v roku 2022 421 oznámení a v roku 2023 488 oznámení, pričom počet členských štátov oznamujúcich PZI sa zvýšil z 13 v roku 2021 na 21 v roku 2024.

1.2 Hlavné sektory¹² PZI oznámených do mechanizmu spolupráce

Piatimi sektormi s najvyšším počtom transakcií boli v roku 2023 výroba¹³ (25 % všetkých transakcií), IKT¹⁴ (22 %), veľkoobchod a maloobchod¹⁵ (14 %), finančné činnosti¹⁶ (10 %) a odborné činnosti¹⁷ (9 %). Je to veľmi podobné ako v minulom roku, keď tých istých päť sektorov obsadilo prvé miesta v rovnakom poradí. Oznámenia týkajúce sa výrobných činností nadobudli ešte väčší význam v porovnaní s rokom 2023, keď ich podiel predstavoval 23 %. Napokon oznámenia týkajúce sa sektoru energetiky predstavovali 6 % celkového počtu oznámení v roku 2024, sektoru dopravy 5 % a iné sektory¹⁸ 9 %.

Graf 7 – Sektorové rozčlenenie všetkých oznámení v roku 2024

Zdroj: oznámenia členských štátov.

¹²Podľa bežného prístupu sa ako hlavný ukazovateľ vybral primárny sektor činnosti. To je zároveň v súlade s informáciami uvedenými vo všetkých sektorových grafoch v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý je pripojený k tejto výročnej správe.

¹³Výroba zahŕňa činnosti spoločností, ktoré sa podieľajú na transformácii materiálov na nové výrobky (napríklad výroba elektrických zariadení a motorov, priemyselných strojov a zariadení, zbraní a streliva, ako aj liekov).

¹⁴IKT sú informačné a komunikačné technológie. Tento sektor zahŕňa činnosť spoločností, ktoré poskytujú základnú infraštruktúru a nástroje na vytváranie, výmenu a šírenie poznatkov (napríklad počítačové programovanie, publikovanie softvéru, spracúvanie a hosting údajov, ako aj bezdrôtové telekomunikačné činnosti).

¹⁵Veľkoobchod a maloobchod zahŕňajú veľkoobchodné a maloobchodné činnosti súvisiace s farmaceutickým tovarom, chemickými výrobkami, elektronickými a telekomunikačnými zariadeniami a potrebami, počítačmi, počítačovým príslušenstvom a softvérom, kovmi a kovovými rudami atď.

¹⁶Finančné činnosti zahŕňajú činnosti vykonávané holdingovými spoločnosťami, fondmi alebo podobnými subjektmi vo finančnom sektore, ktorých cieľom je nadobudnúť konkrétny (majetkový) podiel alebo kontrolu v cieľovej spoločnosti (napríklad činnosti správy fondov, činnosti holdingových spoločností, finančné služby a poisťovacie činnosti).

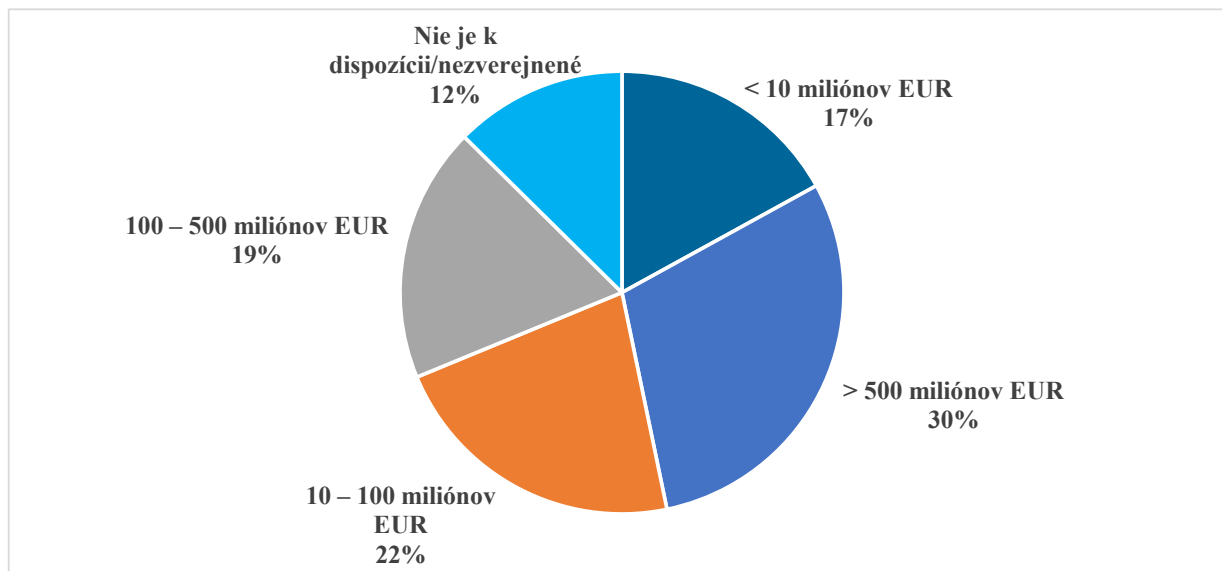
¹⁷Odborné činnosti zahŕňajú činnosti právnických a účtovných spoločností, ako aj poradenské a inžinierske činnosti. (napríklad činnosti ústredia, prieskumy trhu a prieskumy verejnej mienky, poradenstvo, výskum a experimentálny vývoj v oblasti biotechnológií).

¹⁸Kategória „ostatné“ zahŕňa všetky ostatné sektory pod 5 %, najmä stavebníctvo, zdravotníctvo a administratívne činnosti.

1.3 Celková hodnota PZI oznámených do mechanizmu spolupráce

Pokiaľ ide o hodnotu transakcií, väčšina (58 %) oznámených PZI mala v roku 2024 hodnotu¹⁹ nižšiu ako 500 miliónov EUR, čo bolo o päť percentuálnych bodov viac ako v roku 2023 (53 %). 30 % transakcií malo hodnotu 500 miliónov EUR a viac (29 % v roku 2023).

Graf 8 – Príslušná hodnota jednotlivých oznámených transakcií PZI v roku 2024²⁰

Zdroj: oznámenia členských štátov.

1.4 Postupy a rýchlosť pri uzatváraní prípadov PZI

V súlade s nariadením o preverovaní PZI transakcie PZI, ktoré oznámili členské štáty, posudzuje Komisia v dvoch fázach. Všetky oznámené transakcie podliehajú predbežnému posúdeniu („fáza 1“), pričom do fázy 2 pokračuje len obmedzený počet transakcií.

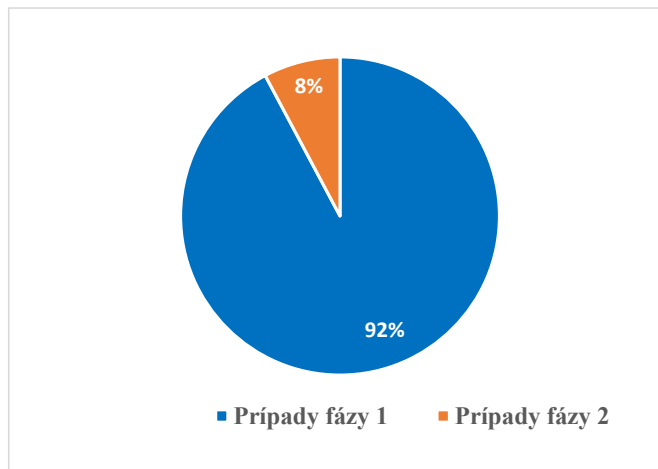
Fáza 2 zahŕňa podrobnejšie posúdenie prípadov, ktoré by mohli mať vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok vo viac ako jednom členskom štáte, alebo by mohli predstavovať riziko pre projekty alebo programy v záujme EÚ. Prípady vo fáze 2 možno uzavrieť stanoviskom Komisie, ako sa stanovuje v nariadení o preverovaní PZI. Takéto stanoviská však podľa článku 10 nariadenia zostávajú dôverné. V stanovisku sa: i) môže oznámiť, že Komisia sa domnieva, že PZI by mohli mať negatívny vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok vo viac ako jednom členskom štáte alebo na projekt či program v záujme Únie; ii) môže odporučiť vhodné opatrenia na zväzovanie alebo iii) môžu zdieľať relevantné informácie v súvislosti s PZI, ktorá sa preveruje, s cieľom poskytnúť oznamujúcemu členskému štátu podklady pre posúdenie a konečné rozhodnutie.

¹⁹ Hodnota, ak je k dispozícii, sa vzťahuje na celkovú hodnotu transakcie, ktorej bola oznámená transakcia súčasťou.

²⁰ „Nie je k dispozícii/nezverejnené“ zahŕňa prázdne položky, ktoré nie sú k dispozícii/sú nezverejnené a ktoré sa neuplatňujú (napríklad preto, že transakcia zahŕňala reštrukturalizáciu alebo nebola poskytnutá žiadna investícia).

V roku 2024 Komisia uzavrela 92 % zo 477 prípadov vo fáze 1, t. j. do 15 kalendárnych dní po oznámení členskými štátmi vykonávajúci preverovanie (rovnaký podiel ako v roku 2023). Zvyšných 8 % transakcií pokračovalo do fázy 2, pričom od oznamujúceho členského štátu boli vyžiadané dodatočné informácie²¹. V roku 2024 pripadalo vyše 66 % prípadov fázy 2 na päť členských štátov, čo predstavuje nárast v porovnaní s rokom 2023, keď piatim hlavným členským štátom, ktoré Komisii oznámili prípady vedúce k fáze 2, zodpovedalo 60 % prípadov fázy 2. Komisia vydala v roku 2023 stanovisko k menej ako 2 % oznámených transakcií.

Graf 9 – Prípady uzavreté vo fáze 1 a fáze 2

Zdroj: oznámenia členských štátov.

Pri otváraí fázy 2 Komisia požaduje od oznamujúceho členského štátu dodatočné informácie, ktoré sa líšia v závislosti od konkrétnej transakcie a podrobnosti informácií, ktoré boli poskytnuté ako podklady k oznámeniu²². Tieto informácie často zahŕňajú otázky týkajúce sa zámerov investora a podnikateľského plánu, pokiaľ ide o cieľovú spoločnosť alebo zákazníkov cieľovej spoločnosti v citlivých sektoroch. Tieto informácie sa požadujú s cieľom lepšie posúdiť kritickosť cieľovej spoločnosti a potenciálne hrozby, ktoré predstavuje zahraničný investor.

V roku 2024 sa členské štáty zúčastnili na mechanizme spolupráce okrem iného tým, že položili otázky v približne 10 % prípadov a predložili pripomienky k transakciám PZI, ktoré sa uskutočnili v inom členskom štáte. Podiel prípadov, ku ktorým členské štáty vydali pripomienky, bol približne 3 %, a teda výrazne nižší ako podiel 6 % v roku 2023²³. Počet členských štátov, ktoré predložili pripomienky iným členským štátom, zostal nezmenený na úrovni približne jednej tretiny²⁴.

²¹ V takýchto prípadoch je lehota na predloženie pripomienok alebo vydanie stanoviska 20 kalendárnych dní od doručenia požadovaných informácií od oznamujúceho členského štátu.

²² Formulár oznámenia: žiadosť o informácie od investora na účely oznámení podľa článku 6 nariadenia má zabezpečiť určitý stupeň jednotnosti a minimálnu úroveň informácií o transakcii, investorovi a cieľovej spoločnosti, ktoré sa poskytujú v oznámeniach podľa nariadenia. Formulár je k dispozícii na adrese https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/investment-screening_en.

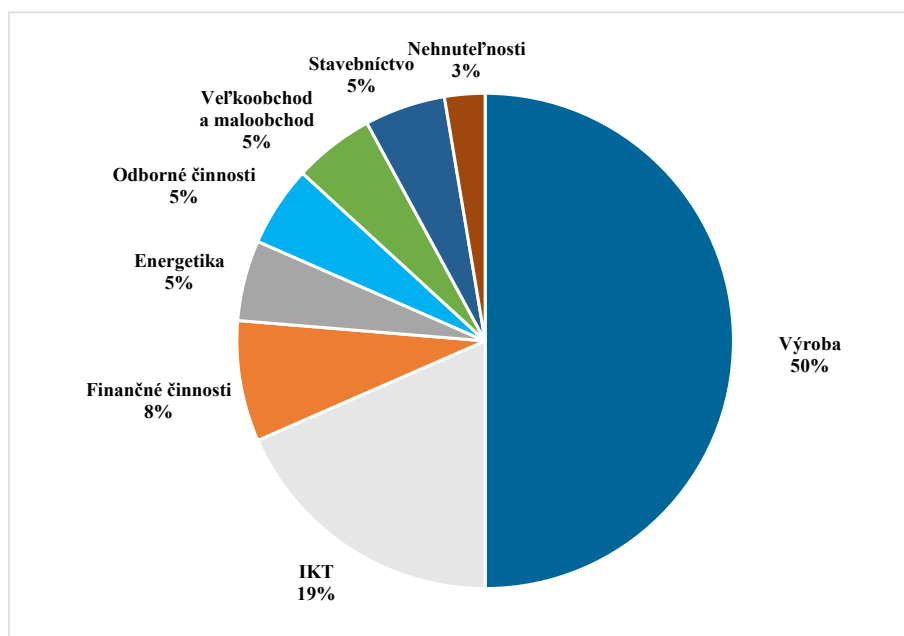
²³ Tú istú transakciu môže pripomienkovať viacero krajín.

²⁴ Vo väčšine prípadov, keď členské štáty položili otázky, odpoveď, ktorú dostali, zmiernila možné obavy, takže neboli predložené žiadne pripomienky.

1.5 Hlavné sektory PZI, ktoré podliehajú podrobnému posúdeniu rizika v oblasti bezpečnosti alebo verejného poriadku zo strany Komisie

Hlavným sektorom pre prípady fázy 2 bola výroba, ktorá predstavovala 50 % všetkých transakcií, pričom v roku 2023 bola výrazne nad podielom 39 % (graf 10). Druhým najväčším sektorom boli IKT, na ktoré pripadla takmer pätina všetkých prípadov fázy 2 (24 % v roku 2023). Prípady fázy 2 týkajúce sa finančných činností sa umiestnili na treťom mieste s podielom 8 %, ktorý sa v porovnaní s minulým rokom nezmenil.

Graf 10 – Hlavné cieľové sektory prípadov vo fáze 2 v roku 2024

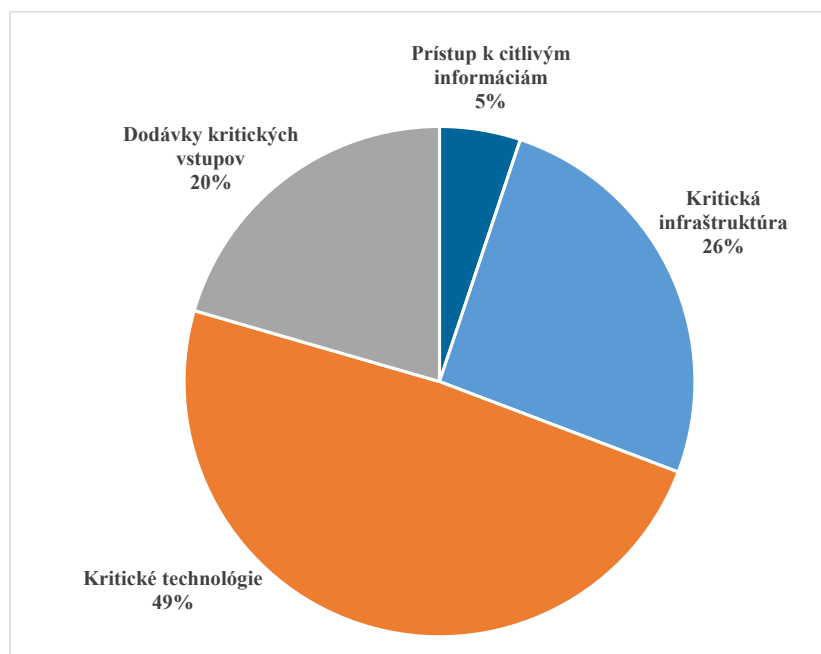

Zdroj: oznámenia členských štátov.

Vzhľadom na význam sektoru výroby sa v grafe 11 uvádza prehľad faktorov²⁵ uplatnených pri posúdení kritickosti transakcií sektoru výroby z hľadiska bezpečnosti alebo verejného poriadku. Najčastejšie používaným faktorom je situácia, keď transakcia zahŕňala zahraničné investície do kritických technológií predstavujúcich 49 % celkových transakcií v roku 2024 (51 % v roku 2023). Druhý najväčší faktor predstavujúci 26 % (34 % v roku 2023) súvisel s PZI do kritickej infraštruktúry a tretím boli dodávky kritických vstupov s 20 % (13 % v roku 2023). Napokon treba spomenúť prístup k citlivým informáciám (vrátane osobných údajov), ktorý predstavoval 5 % celkových transakcií, čo predstavovalo nárast o tri percentuálne body z 2 % v roku 2023.

²⁵Tieto faktory sú stanovené v článku 4 nariadenia o preverovaní PZI. Pri jednej transakcii možno v záujme posúdenia kritickosti danej PZI v oblasti bezpečnosti a verejného poriadku uplatniť viacero faktorov.

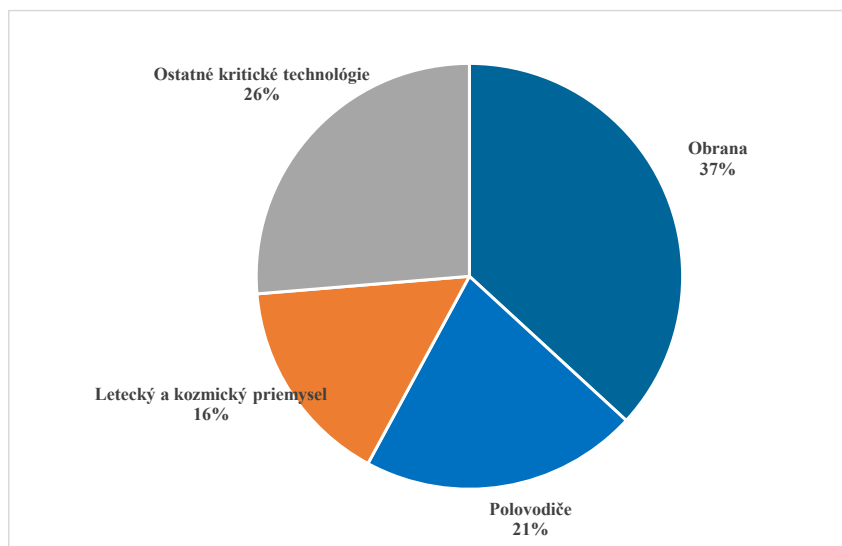
Graf 11 – Faktory vedúce k prípadom fázy 2 vo výrobe

Zdroj: oznámenia členských štátov.

Z bližšieho pohľadu na oznámenia týkajúce sa kritických technológií, ktoré prešli do fázy 2 (graf 12), vyplýva, že 37 % týchto prípadov boli činnosti súvisiace s obranou, čo je nárast o 11 percentuálnych bodov z 26 % v roku 2023. Po nich nasledoval sektor polovodičov s 21 % a sektor leteckého a kozmického priemyslu so 16 %. V porovnaní s rokom 2023 sa poradie posledne uvedených dvoch technológií obrátilo, keď sektor polovodičov mal podiel 17 % a sektor leteckého a kozmického priemyslu 22 %. Ostatné kritické technológie vrátane umelej inteligencie a robotiky predstavovali 26 % z celkového počtu.

Graf 12 – Typy kritických technológií v prípadoch fázy 2

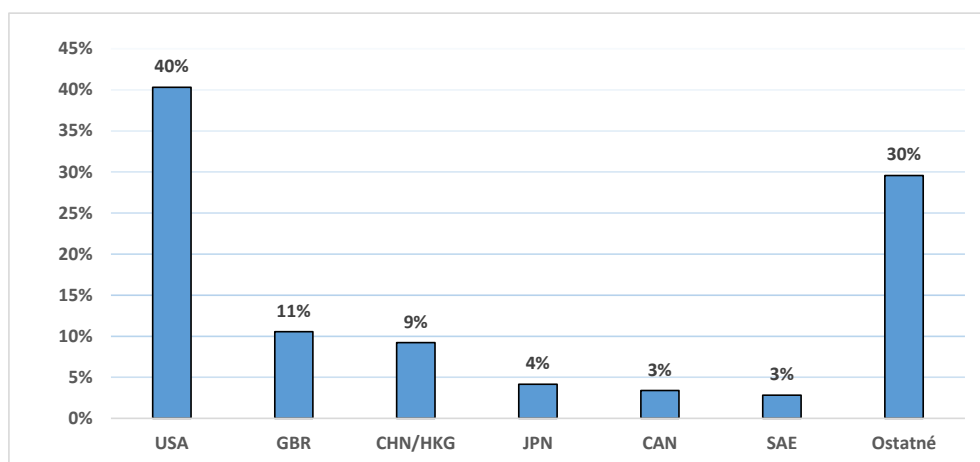
Zdroj: oznámenia členských štátov.

1.6 Pôvod konečných investorov do PZI oznámených do mechanizmu spolupráce

Zo 477 prípadov oznámených v roku 2024 boli šiestimi hlavnými jurisdikciami pôvodu USA, Spojené kráľovstvo, Čína (vrátane Hongkongu), Japonsko, Kanada a Spojené arabské emiráty. V porovnaní s rokom 2023 sa podiel PZI od investorov z USA oznámených do mechanizmu spolupráce výrazne zvýšil o 7 percentuálnych bodov, z 33 % v roku 2023 na 40 % všetkých transakcií v roku 2024. Na druhej strane podiel investorov zo Spojeného kráľovstva mierne klesol z 12 % v roku 2023 na 11 % v roku 2024. Ďalším významným vývojom bol nárast transakcií z Číny, ktorej podiel sa zvýšil o 50 % zo 6 % v roku 2023 na 9 % v roku 2024. PZI z Japonska sa v roku 2024 umiestnili na štvrtom mieste s podielom 4 % na celkovom počte transakcií (žiadna zmena oproti roku 2023). A napokon, PZI od investorov z Kanady aj zo Spojených arabských emirátov mali rovnaký podiel 3 % (pokles z 5 % v roku 2023 v prípade investorov z Kanady a zo 6 % v tom istom roku v prípade investorov zo Spojených arabských emirátov).

30 %²⁶ oznámených prípadov pochádzalo z iných ako prvých šiestich jurisdikcií, pričom v roku 2023 bol ich podiel 33 %. Znamená to mierne zvýšenie koncentrácie investícií z hlavných krajín pôvodu. V roku 2023 pripadalo na šiestich hlavných investorov 66 % oznámených prípadov v porovnaní so 70 % v roku 2024.

Graf 13 – Krajiny pôvodu konečných investorov v prípadoch v roku 2024

Zdroj: oznámenia členských štátov.

1.7 Oznámenia týkajúce sa viacerých jurisdikcií adresované do mechanizmu spolupráce a ich hlavný sektor

Zo všetkých prípadov oznámených v roku 2024 sa 19 % oznámení týkalo transakcií podrobených preverovaniu v dvoch alebo viacerých členských štátoch (v porovnaní s 29 % oznámení v prvej, 28 % v druhej, 20 % v tretej a 36 % vo štvrtej výročnej správe)²⁷. Hlavnými

²⁶ Medzi krajiny s nezanedbateľným podielom patria okrem iného Jersey, India, Singapur a Švajčiarsko, pričom každý z nich dosiahol podiel 2 %. PZI z Ruska predstavovali 1 % celkových investícií oznámených do mechanizmu spolupráce v roku 2024.

²⁷ Pojem „transakcie PZI týkajúce sa viacerých jurisdikcií“ sa v tejto súvislosti vzťahuje na transakcie PZI, pri ktorých je cieľovou spoločnosťou skupina podnikov pôsobiaca vo viac než jednom členskom štáte (a prípadne aj

sektormi, na ktoré sa vzťahujú tieto oznámenia, boli: i) výroba s podielom 26 % (23 % v roku 2023); ii) IKT s podielom 20 % (21 % v roku 2023); iii) veľkoobchod a maloobchod s podielom 14 % (19 % v roku 2023); iv) odborné činnosti s podielom 7 % (13 % v roku 2023) a v) energetika s podielom 6 % (5 % v roku 2023) (tabuľka 1). Stavebníctvo a zdravotníctvo predstavovali 6 % transakcií týkajúcich sa viacerých jurisdikcií. A napokon, ostatné sektory vrátane dopravy a vodného hospodárstva predstavovali 7 % celkového počtu prípadov týkajúcich sa viacerých jurisdikcií.

Tabuľka 1 – Hlavné sektory PZI týkajúcich sa viacerých jurisdikcií

Výroba	26 %
IKT	20 %
Veľkoobchod	14 %
Finančné činnosti	10 %
Odborné činnosti	7 %
Stavebníctvo	6 %
Energetika	6 %
Zdravotníctvo	6 %
Ostatné	7 %

Zdroj: oznámenia členských štátov.

1.8 Neoznámené prípady

Nariadenie o preverovaní PZI umožňuje členským štátom a Komisii vymieňať si informácie o PZI, ktoré neboli oznámené do mechanizmu spolupráce EÚ, a ak ostatné členské štáty alebo Komisia zistia riziká z hľadiska bezpečnosti alebo verejného poriadku, možno poskytnúť pripomienky alebo stanoviská. V roku 2024 Komisia využívala tento postup v obmedzenej miere, a to na účely skúmania transakcií, ktoré nie sú predmetom preverovania.

Závery o mechanizme spolupráce EÚ v oblasti preverovania PZI

- V prvom rade treba uviesť, že preverovanie PZI bolo aj naďalej nenahraditeľným nástrojom, ktorý prispel ku kolektívnej bezpečnosti EÚ pred investíciami z tretích krajín, ktoré potenciálne zvyšovali riziká z hľadiska bezpečnosti alebo verejného poriadku.
- Po druhé, mechanizmus spolupráce EÚ v oblasti preverovania PZI zostáva veľmi dôležitý. Odráža sa to v počte oznámení, ktorý zostal na približne rovnakej úrovni ako v roku 2023 (477 oznámení v roku 2024 v porovnaní so 488 v roku 2023). Zároveň 84 % všetkých oznámení pochádzalo zo siedmich členských štátov: Španielska, Rakúska, Talianska, Francúzska, Nemecka, Holandska a Litvy. Hoci v súčasnosti má 24 členských

v tretích krajinách), napríklad cez dcérske spoločnosti vo viac než jednom členskom štáte. Takéto obchody môže oznámiť viacero členských štátov, ak transakcia patrí do rozsahu pôsobnosti ich mechanizmu preverovania a ak iniciujú jej formálne preverovanie.

štátov fungujúce mechanizmy preverovania, 21 z nich oznámilo transakcie (nárast z 13 v roku 2021). Tento stúpajúci trend je odrazom rastúcej oboznámenosti s mechanizmom spolupráce. Okrem toho mali členské štáty príležitosť viesť diskusie na technickej úrovni na zasadnutiach expertnej skupiny o preverovaní PZI a na výročnej „akadémii preverovateľov“, ktorú v roku 2024 usporiadal rumunský orgán zodpovedný za preverovanie PZI.

- Po tretie vzhľadom na silný záväzok Únie k otvorenému investičnému prostrediu mechanizmus spolupráce EÚ naďalej funguje ako obmedzený a cieleň nástroj určený pre výnimočné prípady, keď by PZI mohla pravdepodobne negatívne ovplyvniť bezpečnosť alebo verejný poriadok v Únii. Zo 477 prípadov oznámených v roku 2024 bola prevažná väčšina (92 %) uzavretá vo fáze 1 (t. j. do 15 kalendárnych dní od oznámenia členskými štátmi vykonávajúcimi preverovanie), pričom len v 8 % prípadov Komisia vykonala podrobné posúdenie bezpečnostného rizika. V porovnaní s rokom 2023 sa tento podiel nezmenil. Komisia vydala v roku 2024, podobne ako v roku 2023, stanovisko k menej ako 2 % oznámených transakcií.
- Po štvrté, vedúca úloha sektora výroby v prípadoch fázy 2 sa dokonca zvýšila z 39 % v roku 2023 na 50 % v roku 2024. Z bližšieho pohľadu na faktory, ktoré viedli k potrebe hĺbkových posúdení bezpečnostných rizík vo fáze 2, vyplýva, že faktorom vedúcim k ďalšiemu posúdeniu bol v 49 % prípadov význam cieľa pre „kritické technológie“ (51 % v roku 2023). Z oznámení týkajúcich sa kritických technológií, na ktoré sa vzťahuje fáza 2, vyplýva, že činnosti súvisiace s obranou nadobudli väčší význam s 37 % prípadov z celkového počtu v porovnaní s 26 % v roku 2023. Okrem toho v porovnaní s rokom 2023 sektor polovodiče predstihol sektor leteckého a kozmického priemyslu a umiestnili sa na druhom mieste s 21 %, po ktorých nasledoval sektor leteckého a kozmického priemyslu so 16 %.
- A napokon, väčšina investorov naďalej pochádzala z tých istých dvoch jurisdikcií pôvodu: na USA a Spojené kráľovstvo pripadlo 51 % všetkých investícií oznámených v rámci mechanizmu spolupráce EÚ. Podiel investorov z USA sa však výrazne zvýšil z 33 % v roku 2023 na 40 % v roku 2024. Naproti tomu sa podiel investorov zo Spojeného kráľovstva mierne znížil z 12 % v roku 2023 na 11 % v roku 2024. Ďalším pozoruhodným vývojom bol nárast počtu investorov z Číny (spolu s Hongkongom), ktorých podiel sa zvýšil o 50 % zo 6 % v roku 2023 na 9 % v roku 2024. Investori z Kanady aj Spojených arabských emirátov mali menší podiel na celkových transakciách, pričom oba štáty boli na úrovni 3 % (pokles z 5 % v roku 2023 v prípade investorov z Kanady a zo 6 % v tom istom roku v prípade investorov zo Spojených arabských emirátov).

2. Nedávny pokrok súvisiaci s preverovaním PZI a výhľad do budúcnosti: navrhovaná revízia nariadenia o preverovaní PZI

V rámci Európskej stratégie hospodárskej bezpečnosti²⁸ predložila Európska komisia 24. januára 2024 legislatívny návrh na revíziu nariadenia o preverovaní PZI²⁹. Návrh vychádza zo skúseností získaných pri viac ako 1 200 prípadoch PZI, zo štúdie OECD, z hĺbkového hodnotenia Komisie a z osobitnej správy Európskeho dvora audítorov.

Cieľom návrhu je riešiť hlavné nedostatky súčasného rámca vrátane neexistencie mechanizmov preverovania vo všetkých členských štátoch, regulačnej fragmentácie a chýbajúceho štandardizovaného prístupu k transakciám, ktoré musia všetky členské štáty preverovať. Jeho cieľom je:

- zabezpečiť, aby všetky členské štáty zaviedli mechanizmy preverovania,
- zaviesť spoločný minimálny rozsah pôsobnosti a minimálnu harmonizáciu vnútroštátnych mechanizmov,
- začleniť investorov so sídlom v EÚ, ktorí sú v konečnom dôsledku pod kontrolou subjektov z krajín mimo EÚ, do rozsahu preverovania,
- posilniť spoluprácu a zlepšiť zodpovednosť medzi členskými štátmi a Komisiou.

3. Preskúmanie odchádzajúcich investícií – prijatie odporúčania Komisie (EÚ) 2025/63

Komisia 15. januára 2025 prijala odporúčanie týkajúce sa preskúmania odchádzajúcich investícií EÚ. Cieľom iniciatívy je posilniť hospodársku bezpečnosť EÚ, usmerňovať budúce politické rozhodnutia a vychádzať z otvoreného investičného prostredia EÚ.

Odporúčanie sa vzťahuje na tri technologické oblasti strategického významu, ktoré sa považujú za majúce vysokú úroveň potenciálneho rizika (polovodičové technológie, technológie umelej inteligencie a kvantové technológie), a súčasne sa obracia na členské štáty s výzvou, aby posúdili riziká, ktoré potenciálne plynú z transakcií v oblasti odchádzajúcich investícií EÚ. Konkrétnejšie, členské štáty by mali prijať tieto opatrenia:

- Preskúmať minulé a prebiehajúce odchádzajúce investície v troch technologických oblastiach zo strany spoločností usadených na ich príslušných územiach.
- Zhromaždiť informácie a posúdiť spolu s Komisiou všetky potenciálne riziká a bezpečnostné obavy týkajúce sa odchádzajúcich investícií, ako aj zvážiť vhodné politické reakcie na konci navrhovaného 15-mesačného obdobia preskúmania. Tieto riziká by mohli vyplývať z úniku technológií alebo know-how v rámci odchádzajúcich

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52023JC0020>.

²⁹ <https://circabc.europa.eu/ui/group/aac710a0-4eb3-493e-a12a-e988b442a72a/library/f5091d46-475f-45d0-9813-7d2a7537bc1f/details?download=true>.

investícií, ktoré by umožnili použitie technológie na vojenské alebo spravodajské účely proti EÚ alebo jej členským štátom alebo na ohrozenie medzinárodného mieru a bezpečnosti.

- Konzultovať s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane podnikov, akademickej obce a občianskej spoločnosti a spolupracovať s nimi s cieľom získať úplný obraz o investičnom prostredí a potenciálnych bezpečnostných rizikách.

Odporúčanie vychádza z diskusií s členskými štátmi v rámci expertnej skupiny Komisie pre odchádzajúce investície zriadenej v júli 2023 a z verejnej konzultácie uskutočnenej v nadväznosti na Bielu knihu o odchádzajúcich investíciách uverejnenú v januári 2024.

Nadväzné opatrenia a ďalšie kroky

Členské štáty museli určiť jednotné kontaktné miesto do 15. marca 2025. V čase prípravy tejto správy 25 členských štátov informovalo Komisiu, že určili orgány majúce za úlohu preskúmanie odchádzajúcich investícií.

Od členských štátov sa takisto požaduje, aby predložili: i) do 15. júla 2025 správu o pokroku a ii) do 30. júna 2026 komplexnú správu o vykonaní tohto odporúčania a všetkých zistených rizikách.